

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

După nouă ani de episcopat.

— O scrisoare pastorală către credincioși cu data de 12 Iulie 1934.

GRIGORIE

din îndurarea lui Dumnezeu episcop ortodox al eparhiei române a Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, precum și a părților din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă.

Cu cutremurare număr anii activității mele de luminător și povățuitor al vostru al tuturor și acum, când împlinesc nouă ani de muncă în fruntea episcopiei Aradului, frâng inima mea și zic: Doamne numără-am zilele muncii mele, trecut-au anii activității mele, încununează cu puterea ta munca mea, ca să nu-mi poată zice nimeni, ceace profetul zicea Iudeilor: „Zilele lor s'au stins întru deșertăciune și anii lor au trecut repede” (Ps. 77 v. 37).

Întru smerenie vom mulțumi lui Dumnezeu că precum Mântuitorul zicând cuvintele: „Eu sunt”, a trântit la pământ pe cei ce veneau ca să-l omoare, așa și Biserica mea în timp de nouă ani biruit-a pe cei ce luptau împotriva ei, pe sectari, pe concubini, pe cei certați unii cu alții, pe pizmălăreși, mâniași, răzbuunători și desfrânași.

Noi ne smerim și mulțumim lui Dumnezeu pentru această biruință, căci biruință avem văzând pe sectari desbinași și certându-se pela tribunale conducătorii lor. Biruință avem, că nimeni nu mai trece la ei, iar mulți revin la biserică. Mulți dintre concubini s'au cununat, mulți vrăjmași s'au împăcat.

Canut cel Mare dupăce a cucerit pământul întreg al Engliterei, ca să dea o dovadă învederată a neputinței omenești, s'a dus cu toți curtenii și căpeteniile oștilor la malul mării și

a poruncit apelor să se retragă în adâncuri.

Dar apele au venit inverșunate și era să-l inece pe toși. Și atunci marele cuceritor a zis celor cari îl încunjurau: „Iată v'am dat vouă o dovadă ce neputincios este cel mai mare om și cât de mare virtute este smerenia”.

V'am istorisit această întâmplare ca să vedeși, prea iubiții mei, că la mănunchiul de rezultate bune eu țin să răspund cu cuvintele sf.-apostol Pavel: „Iar prin harul lui Dumnezeu sunt ceace sunt și harul Lui, care este în mine nu a fost înzadar, ci m'am ostenit mai mult decât toși aceia, dară nu eu, ci harul lui Dumnezeu, care este în mine” (I. Cor. c. 15, v. 10). Aceste cuvinte ale apostolului săpânesc pe dea'ntregul sufletul meu, când amintesc, că împreună cu voi toși am ostenit și am lucrat ca să ajungem la rezultatul îmbucurător, ca toși preoștii și toși fiii credincioși din Eparhia Aradului azi să aibă aceleași gânduri bune, aceleași sentimente calde și aceeași voință de a sluji cu toată puterea biserica strămoșască și neamul iubit.

Cu ajutorul lui Dumnezeu vom ajunge desigur și la a doua însemnată etapă de a realiza prin cucernicie, prin fapte de iubire și fapte de jertfă aspirațiile nobile, ce le nutrim pentru neamul și biserica noastră. Biserica noastră dreptmăritoare, pe care am primit-o dela pă-

rinții noștri iubitori și jertfitori ne stă înaintea ochilor ca o arhibogată masă spirituală încărcată de toate bunătățile fericitoare și netrecătoare.

Aici este *credința*, care nu cunoaște nici o piedică în lumea aceasta și care este în stare să mute munții dela loc.

Aici este *iubirea* curată a lui Dumnezeu, care zilnic radiază bunătățile sale ca și soarele razele și caută să vindece toate neputințele și intră deopotrivă în palate și colibe, la cei mari și la cei mici, la cei puternici și la cei slabi.

Aici este *nădejdea*, care ne asigură, că munca și ostenețile tuturor făcute pentru lăslrea împărăției lui Dumnezeu pe pământ nu este zadarnică, ci din contră dânsa va încununa pe toți cu bogate răsplătitri pământești și cerești.

La această masă chem azi cu bucurie pe toți fiii mei credincioși, dorindu-le din inimă cea mai deplină fericire. Și vă rog să mă credeți, că nu puteți să-mi faceți mai mare bucurie, decât dacă prin munca voastră înmulțiți glasul meu de chemare în toate părțile la masa bunătăților sufletești la biserică.

Aceasta este esența chemării mele de arhipăstor, de care fac amintire în toate rugăciunile mele.

Un preot de al meu îmi spunea că a auzit la telefon glasul unui clopoțel tocmai din New-York și se minuna nespus de mult cât de perfecționată este tehnica. Eu i-am răspuns să nu se mire, căci tehnica creștină este mai veche și mai perfectă, fiindcă dacă iubirea lui Hristos s'ar propaga dela inimă la inimă, și noi am putea auzi glasul clopoțelului fericirii din cele mai mari depărtări.

Cu acest prilej vă îndemn deci să aveți înainte de toate mai multă dragoste pentru viața familiară. Mamele să aibe prunci și să-i crească în frica de Dumnezeu. Zise Dumnezeu Evei: „în dureri vei naște fii”. (Facere 3. v. 16). Avram cu amar se tânguia: „Eu mor fără de feciori” și mare i-a fost bucuria când Dumnezeu i-a spus că seminția lui va fi ca numărul stelelor! (Facere 15) când Rahila soția lui Iacov nu avea copii a zis lui Iacov: „Dă-mi feciori, iar de nu, voi muri” (Facere 30 v. 1), iar când a născut pe Iosif a luat Dumnezeu ocară ei!

Dar multe mame de azi au uitat, că Iisus a chemat un prunc la sine și așezându-l între ucenici, a zis: „De nu vă veți întoarce și să vă faceți ca pruncii, nu veți intra întru împărăția cerurilor” (Mat. 18 v. 5). Tot Domnul a zis: „Lăsați pruncii și nu-i opriți pe ei a veni la mine” (Mat. 19 v. 14). Și totuși multe mame nu voiesc să aibe prunci! Oh, aceste mame

auzi-vor la înfricoșata judecată: auzi-vor glasul pământului zicând: aceste mame nu au voit să aibe prunci, ca fii străini să ne are cu plugul! Auzi-vor glasul pruncilor uciși: Doamne, iată mama, care nu m'a lăsat să Te laud pe Tine! Auzi-vor părinții fără copii din vina lor, când se va rosti Dumnezeu la judecată „Duceți-vă dela mine...”!

Iubiții Mei,

Vor fi mulți amăgitorii cari să vă învețe a nu asculta de biserică și de poruncile divine.

...Farisei au fost și atunci, dar sunt și astăzi. N'au aruncat și nici nu aruncă sulfa. Ei au cântat și cântă încă imnul răsbunării.

Însă alături de ura aceasta infernală a fariseilor, stă iubirea sfântă a Mântuitorului. Fiecare cuvânt fariseic, fiecare suflu ce scapă din pieptul lor are dorința să taie și să omoare; însă fiecare picătură de sânge ce curge din trupul Domnului Hristos, fiecare cuvânt ce cade din gura Sa și fiecare grijă ce strânge inima Sa, dă viață tuturor, pentru că iubirea este o putere fecundă și creatoare.

În numele acestei iubiri vă zic eu tuturor: Ascultați de Dumnezeu și de poruncile Lui ca bine să vă fie. Fiți ca frații, ajutați-vă faceți-mi bucurie urmând poveștele Păstorului, care vă iubește și vă va iubi.

Iubirea mea pentru voi nu va înceta până la moarte, ca să pot zice către Dumnezeu la judecată: Doamne Dumnezeule, pe care i-ai dat mie i-am învățat să păzească poruncile Tale Amin.

Arad, 1 Iulie 1934.

Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Congresul profesorilor de religie.

Congresul profesorilor de religie din România s'a ținut în zilele de 19,20 și 21 Iunie a. c. la Mănăstirea Dealul din Târgoviște, unde funcționează liceul militar „N. Filipescu”. Congresul a fost deschis de I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea. Din eparhia Aradului au participat profesorii de religie preoții N. Tandrău din Arad și I. Imbroane din Timișoara.

După trei zile de dezbateri pline de nădejdi fructuoase, congresul s'a sfârșit într'o atmosferă de sărbătoare. Problemele examinate au fost următoarele:

1. Raportul religiei cu celelalte obiecte de învățământ.
2. Programul învățământului religios în școlile secundare de toate gradele.
3. Metoda de predare a învățământului religios.
4. Psihologia în slujba învățământului religios. Raportorul celei din urmă a fost

prof. N. Terchilă dela Academia teologică din Sibiu.

Discuțiile au fost animate, ample, și temeinice, așa încât ele au adus lumini noi în chestiunile tratate. Participanții au insistat asupra necesității unei educațiuni religioase-morale a tineretului, dovedind cu numeroase argumente superioritatea acestela față de așa-zisa „educație morală” reclamată de reprezentanții filozofiei. O îmbinare a lor sub conducerea celei dintâi este recomandabilă. S'a accentuat și utilitatea „orelor de reculegere sufletească” — a căror practică în unele școli a dat rezultate bune.

Munca acestui congres a fost concretizată într-o moțiune înțeleaptă, cuprinzând câteva măsuri admirabile, cari dacă se vor realiza, vor însemna o binefacere pentru viața creștină a țării. — Iată moțiunea :

Invățământul religios să fie introdus în toate școlile secundare, profesionale și comerciale de orice grad și de orice categorii, din întreaga țară, prevăzându-se câte două ore săptămânal pentru fiecare clasă.

Având în vedere dispozițiunile luate de autoritățile în drept, cu privire la educația prereligioasă și națională a tineretului, clerul și biserica își oferă serviciile lor reale și devotate pentruca educația fizică și națională să fie întregită de cea spirituală.

În școlile normale, așa numitele ore de educație, care se predau după programa analitică actuală, în toate clasele superioare, să fie trecute în noua programă analitică ca ore regulate, pentruca și aceste școli să aibă două ore efective, obligatorii, săptămânal.

Ministerul Instrucțiunii este rugat să sprijine efectiv revistele de educație religioasă-morală pentru tineret, existente: „Tinerimea creștină” și „Duminica ortodoxă”, spre a apare săptămânal și pe preț de popularizare printre elevi.

Statutele asociației „Tinerimea creștină” alcătuite de profesorii de religie din Capitală și aprobate de I. P. S. Patriarh și de congres, să servească drept normă de conducere pentru toate asociațiile pentru tineret creștin ortodox. (În Ardeal avem Societ. „Sf. Gheorghe” N. R.)

Sf. Sinod este rugat să grăbească tipărirea Sf. Scripturi cu trimiteri.

Institutul biblic este rugat să publice imediat o „Mică biblie”, frumoasă executată și cu preț redus, spre a fi pusă în special la îndemâna elevilor.

Să se tipărească sf. liturghie pe o singură melodie, tradițională, ușoară, spre a fi învățată de toți elevii școlilor secundare.

Să se tipărească o antologie de cântări religioase și de colinde naționale, care să fie obligatorii în toate școlile secundare.

Să se ceară autorităților în drept să interzică orice serbări școlare, excursii sau orice alte producții, care ar putea să împiedice pe elevi de a veni la sf. liturghie Duminică și sărbătorile.

Să se ceară abrogarea art. 44 și 45 din legea regimului cultelor, care legiferează ateismul.

Situația materială a clerului nostru.

Suntem cei dintâi, cari ne-am bucurat de reînființarea Ministerului Cultelor, în fruntea căruia a ajuns ilustrul bărbat al patriei și Bisericii noastre dl. Alexandru Lapedatu, care știe aprecia atât munca grea și nobilă, cât și situația materială precară cu cari se luptă preoțimea ortodoxă.

Înainte cu vre-o două luni P. Sf. Sa Episcopul nostru Origorie a cerut sollicitudinea dlui Ministru Lapedatu, pentru acoperirea trebuințelor ardente de ordin material ale preoțimii și bisericilor sărace din eparhia Aradului. Această sollicitudine este publicată în cartea P. Sf. Sale „*Flori din Grădina Sufletelor*”

Dăm aci documentata vorbire a dlui Ministru Lapedatu, rostită în ședința Senatului în 26 iunie a. c. din care vorbire se învederează, că situația materială a clerului nostru va fi îmbunătățită.

Domnule președinte, domnilor senatori, țin din capul locului să aduc mulțumirile mele cele mai călduroase I. P. S. Mitropolit al Ardealului, pentru modul just cum a apreciat necesitățile cari au determinat reînființarea Ministerului Cultelor. Nu eu, înțelegând bine, sunt chemat să stăruiesc mai mult asupra acestui lucru. Totuși îmi veți îngădui, pentru confirmarea celor spuse de I. P. S. Sa, să adaug câteva lămuriri de natură să aducă onoratul Senat și membrilor săi explicațiuni mai ample cu privire la sensul acestei reînființări.

Dilor senatori, sunt în mijlocul dvs. atâția domni colegi, cari au participat la legișturile noastre parlamentare din 1922—1926 și 1927—1928 și știu că ceea ce mă privește, personal, patru ani de zile, ca conducător al Departamentului Cultelor, am căutat să fac acolo o operă pozitivă și constructivă — și legislativă și administrativă — în interesul bisericilor noastre naționale și pentru culte în genere.

Din nenorocire opera aceasta, una din cele mai importante, — cu toată modestia, trebuie s'o spun — pentru organizația noului stat român întregit — opera aceasta, zic, la 1928, când am părăsit guvernul țării, în loc să fie continuată, a fost sabotată. Ceea ce s'a adunat a fost împrăștiat și ceea ce s'a clădit a fost dărâmat.

Politica noastră bisericească, care era o politică națională, determinată fiind de interesele neamului și ale statului, — politica aceasta se pare că n'a fost suficient înțeleasă, pentruca ea să fie continuată în același spirit și pe aceleași căi.

Căci, în loc să fie continuată, cum am zis, s'a căutat a fi distrusă.

Iar opera aceasta de distrugere a mers până acolo, încât s'a desființat însuși Ministerul Cultelor, pe motiv de așa zise economii bugetare, cari totuși

nu s'au realizat, dar care a dus cu sine Biserica și clerul într-o situațiune din ce în ce mai grea, din ce în ce mai precară. Lăsasem, când am plecat de la Ministerul Cultelor, o operă legislativă și administrativă — pozitivă și constructivă, binecunoscută. Erau totuși de îndeplinit în această direcțiune încă multe. Începusem inventarierea averilor și veniturilor bisericești. Pregătisem lucrările pentru o lege de salarizare a clerului, așa cum o cere legea organică a Bisericii ortodoxe române și legea pentru regimul general al cultelor. Puseseam în studiu reforma învățământului bisericesc.

Aceasta în domeniul legislativ. În domeniul administrativ am plănut și întocmit chiar un proiect de lege pentru reorganizarea Ministerului de Culte, în sensul ca acest minister, care trebuia acum transformat, după legile din 1925 și 1927, într'un organ de control efectiv al vieții bisericești, — control pe care statul și l-a rezervat atât prin Constituție, cât și prin legile organice. Căci numai în acest fel Ministerul Cultelor își putea îndeplini misiunea sa.

Or, din toate acestea nu s'a făcut nimic. Ba, dimpotrivă opera aceasta a fost lăsată să se distrugă și risipescă. Nu e de mirare deci că, din punct de vedere moral ca și din punct de vedere material, situațiunea cultelor a ajuns ceea ce este astăzi, — o situațiune jignitoare din ambele puncte de vedere.

S'a aplicat clerului cele două curbe excepționale, ce nu s'au aplicat celorlalți funcționari ai statului. Fondurile speciale din bugetul statului pentru întreținerea instituțiilor bisericești și pentru întreținerea unei vieți spirituale corespunzătoare, prin crearea de parohii noi, prin ajutorarea acțiunilor puse la cale de bisericile acestea vii au fost rând pe rând anulate, încât, la un moment dat, cultele au rămas, despre partea statului, ca și orfane. Nimeni nu s'a mai îngrijit de ele.

Ați auzit și știți doar că într'unul din Parlamentele ce s'au perindat de la 1928 încoace, un ministru a avut cutezanța să afirme, că clerul nu merită nicio solicitare din partea Statului, că ceea ce el cere este o cerșetorie, că bisericile trebuie să trăiască prin propriile lor mijloace, pe care nu Statul trebuie să le dea.

În aceasta situațiune, plângerile au fost generale. Iar noi, d-lor, le-am auzit și am luat poziție hotărâtă, am protestat împotriva curbelor nedrepte ce s'au aplicat clerului în mod excepțional, am protestat împotriva desființării unui minister pe care-l socotim, în noua organizație de Stat a României întregite, absolut necesar, pentru că statul acesta român devenise, dintr'un stat uni-confesional, cu o singură Biserică, care sta la baza organizării sale politice, devenise, zic, un stat policonfesional, aceasta cu deosebire în Transilvania unde am luat în primire o situație confesională pe care Statul trebuia, încontestabil, să-o supravegheze și să o țină în de aproape vedere.

Afară de aceasta, toate atingerile și toate lăsarile ce s'au adus Bisericii noastre, au găsit, în ceea ce ne privește, un puternic ecou în sufletele noastre, a-

celor ce ne-am luat, sub raport politic, angajamentul că vom repara toate nedreptățile ce s'au făcut și vom căuta să le repunem totul la loc. (Aplauze prelungite).

A venit, domnilor senatori, acum acest moment. Ministerul cultelor s'a reînființat. Iusă, din ceea ce lăsasem noi, am găsit o pustietate, am găsit o ruină, iar opera aceasta de refacere este mult mai grea, căci împrejurările s'au schimbat, mijloacele sunt, azi mult mai restrânse. Totuși vom lucra cu toată râvna ca prin propriile noastre puteri să refacem acest minister, ca să aibă același rol pe care l-a avut în viața Statului.

Dar pentru aceasta ne trebuie și concursul bisericilor, concursul cultelor pentru că trăim în adevăr timpuri grele, luptăm cu dificultăți mari și nu mai avem, cum am zis, mijloacele de odinioară. Opera aceasta nu se poate face deci decât în timp și cu răbdare. Cerem cultelor să ne dea sprijinul ca să putem ajunge acolo unde dorim cu toții, unde toate congresele și adunările bisericești și unde toate vocile autorizate ale clerului o cer de 4—5 ani de zile.

Și, în această privință, fie-mi permis să aduc aci mulțumirile mele I. P. S. Mitropolit al Ardealului (aplauze) care a înțeles obligațiunea aceasta — zic, obligațiune, pentru că, în vremurile de astăzi, este o obligațiune — de a fi alături cu noi în revendicările bisericești. Căci grație sprijinului dat, și rezemați pe înalta autoritate pe care I. P. S. S. o are în viața noastră bisericească și în genere în viața publică a României, am putut obține repararea în parte în mare parte, a nedreptăților cari s'au adus clerului și care au constituit pentru acest cler adânci și nemeritate jigniri morale și materiale.

Mulțumind I. P. S. Sale pentru sprijinul acesta, țin să-l asigur că și noi, ca toată lumea, ne dăm seama de însemnătatea și rolul spiritual social și cultural pe care biserica trebuie să-l aibă în viața popoarelor de cultură creștină și în viața statelor, care au la baza lor, o tradiție de viață religioasă, așa de frumoasă ca aceea a fostelor principate române, a fostelor țări românești.

Ne dăm seama de rolul pe care clerul conducător al Bisericii trebuie să-l aibă sub acest raport și de aceea socotim că mai ales în vremurile de astăzi, vremuri turburi, vremuri de desorientare, vremuri de mari prefaceri, între instituțiile cari sunt chemate să fie pivotul societății, este Biserica. Biserica trebuie să fie pivotul care să ne treacă peste greutățile mari ale zilelor de față, pentru că să ajungem din nou să nădăjduim în curând într'o situațiune mai bună, din punct de vedere moral, social, economic, din toate punctele de vedere. (Aplauze).

Cu aceste lămuriri, domnilor senatori, trec la partea concretă precisă, a întrebărilor pe cari mi le-a făcut I. P. S. Mitropolit al Ardealului. Și anume: I. P. S. Sa îmi cere să arăt ce măsuri s'a luat prin noul proiect de buget pentru ameliorarea situațiunii materiale a clerului.

Să-mi permiteți să vă enumăr aceste măsuri cari constituiesc tot atâtea reparațiuni aduse prin noul buget cultelor și slujitorilor lor.

În primul loc s'a alocat un fond global de 30 milioane lei pentru întregirea salariilor clerului de pe urma scăderilor suferite prin aplicarea celor două curbe în plus, impuse în chip excepțional preoților. În trecut, — fond din care se vor repara nedreptățile ce s'au făcut clerului, prin aplicarea celor două curbe. (Aplauze).

În al doilea loc s'au prevăzut sumele necesare pentru acordarea de gradații cuvenite preoților tuturor cultelor cu începere dela 1 Octombrie. (Aplauze).

În al treilea loc s'a înscris în buget un fond pentru plata cântăreților bisericești funcționând neîntrerupt dinainte de 1916 și a celor ce după această dată își vor fi trecut examenul prescris, — cântăreții cari fuseseră școși cu totul din buget.

În al patrulea loc un fond pentru înființarea a o sută parohii noi la Biserica ortodoxă și cinci parohii noi la Biserica unită, după ce timp de patru ani de zile nu se mai prevăzuse nici o parohie nouă în bugetul țării.

Asemenea s'a prevăzut un fond pentru plata preoților ce se vor numi în parohiile vacante dela 1 Octombrie, înainte, pentru ambele biserici naționale și un fond pentru plata încă a 72 protolerei pentru Biserica ortodoxă, cu diurnă lunară de 2 300 lei, pe lângă cei 75 existenți. (Aplauze), s'au prevăzut apoi fonduri speciale pentru ajutorarea bisericilor din Seculme și Munții Apusenți, pentru ajutorarea bisericilor în construcție, pentru plata diurnelor membrilor consistoriilor mitropolitane și eparhiale pentru plata lucrărilor de inventariere a averilor și veniturilor bisericești.

În fine am prevăzut sumele necesare pentru înstituirea noii biserici ortodoxe dela Ierusalim.

* * *

După cum vedeți, un început serios — așa zice chiar foarte serios — de restaurare a bisericilor noastre naționale și a tuturor celorlalte culte istorice în drepturile lor, și de reparare în același timp a nedreptăților ce li s'au făcut în trecut, iar aceasta, trebuie s'o spun, într'o vreme de mari dificultăți financiare ale Statului, într'o vreme de mari greutăți, în cece privește întocmirea unui buget echilibrat.

Totuși, dat fiind rolul însemnat pe care cultele îl îndeplinesc în viața Statului și dat fiind faptul că noi am făcut o politică bisericească pe care ținem să o continuăm cu orice preț, d-l președinte al Consiliului și d-l ministru de finanțe, ca întregul guvern au fost cu totul de acord că aceste sacrificii — căci adevărate sacrificii sunt — trebuiesc neapărat făcute pentru culte și pentru clerul lor (Aplauze).

Vizita Prea Sfinției Sale Episcopului Dr. Grigorie Gh. Comșa în parohiile din protopopiatul Hălmagiului, valea Crișului.

Parohiile din comunele: Mermest', Termore, Leasa, Vosdoci, Luacșoara și Căzânești, în zilele de 23, 24 și 25 Iunie a. c. au avut fericirea să se bucure de vizita canonică a neobositului nostru episcop. Aceste zile au fost pentru credincioși adevărate praznice de înălțare sufletească cu atât mai vărtos, cu cât în părțile aceste admirabile, pitorești de o rară frumusețe, iculte și respirate între dealuri și munți, cu drumuri greu de străbătut, n'a mai umblat episcop. Ne-a favorizat și timpul, căci ploile au încetat în aceste

trei zile și astfel ne-a dat posibilitatea să putem străbate dela o comună la alta.

Prea Sf. Sa a plecat dela reședință Vineri 22 Iunie a. c. cu trenul personal Arad-Brad însoțit de consilierul referent Mihai Păcățian și diaconul Mihai Măcinic. La orele 6 după masă am sosit la Hălmagiu. Aici la gară ne-a întâmpinat o mare mulțime de popor, în frunte cu protopopul Ștefan Bogdan, primpretorul Dr. Alexandru Putici, notarul public Petru Sârbu, avocatul Dr. Mihai Nicula, subrevizorul Iosif Târziu, Iosif Vulpe funcționar la prefectura județului Arad și alții

O fetiță oferă Prea Sf. Sale un frumos buchet de flori, urându-i mulți fericiți ani, iar școlarii și școlărițele ținând în mâni drapele naționale, aruncă flori înaltea Prea Sf. Sale în semn de omagiu și bucurie. Prea Sf. Sa mulțumește tuturor pentru frumoasa primire ce i-s'a făcut binecuvântând asistența, care a izbucnit în urale.

Prea Sf. Sa descinde la părintele protopop Ștefan Bogdan, unde e găzduit în cursul vizitațiilor canonice de trei zile.

Corpul învățătoresc dela școlile primare de stat din cercul Hălmagiu, sub conducerea inimosului subrevizor școlar, Iosif Târziu, întruniți în școala de învățământ a școlii primare din Hălmagiu, invitându-l pe Prea Sf. Sa, — prin gralul d-lui subrevizor școlar a adus Prea Sf. Sale omagiul de profundă venerațiune și dragoste.

Din frumoasa vorbire a dlui subrevizor desprindem următoarele:

„Modestul, dar harnicul corp didactic al circumscripției Hălmagiu dimpreună cu subrevizorul lor, își țin de prea plăcută datorie a lor a Vă saluta cu toată căldura sufletului lor dăscălesc și creștinesc. Patru sunt motivele cari îl obligă pe ei foarte plăcut de a Vă omagia și primi.

Primul este că au fericirea a primi cu brațele deschise pe capul bisericii lor, a cărui muncă și falmă apostolică a trecut peste hotare la frații din Banatul jugoslav, asupra cărora atât de des se îndreaptă sufletul bun și mintea luminată a Arhieriei Voastre.

Al doilea motiv este bucuria ce o simt ei, știind, că harnicul și cucernicul Arhieriei, care le stă în față este fiu de învățator confesional, ca o mărturie vie, că din lumină tot lumină răsare și astfel au și ei exemplul viu că și pruncii lor, prin creștere aleasă și muncă necontenită se pot ridica la înalte trepte sociale.

Acest fapt îl fac pe ei să fie mândrii de numele de învățator.

Al treilea motiv este, că ați binevoit a-l onora cu câteva scrisori, din cari, pe lângă atenția ce li-o dați, îndrumându-i la muncă cu mai multă energie, ei văd că Arhieria lor iubit, pe lângă munca titanică, ce o duce în interesul ridicării bisericii strămoșești, se gândește cu drag la ei.

Aceste scrisori au ridicat mult vaza învățătorului nostru și pentru că e primul caz în viața bisericii noastre că un vrednic Arhieriu îl agrălește direct și deschis, Vă asigur că dascălmea Vă răspunde cu aceeași adevărată și nefățărită dragoste:

Al patrulea motiv, încoronarea muncii Arhieriei Voastre; alegerea de membru al Areopagului culturii românești, al Academiei Române, dovadă că munca desfășurată a fost recunoscută de cei 16 membri, cari au propus această alegere, ca dovadă neperitoare, ce le aveți întru luminarea masselor și îndeosebi a tineretului, pe care atât de frumos și documentat l-ați descris în opera monumentală cartea „Tineretul României” premiată de Academia română. Lipsa acestui op s'a simțit foarte mult îndeosebi acum când — durere, — constatăm, că trăim timpurile evului vechi, când oamenii se închină la „Vițelii de Aur”. Am mângăerea să văd în această alegere, că noi românii încă nu ne-am pierdut busola morală și că nu avem motiv să desnădăjduim.

Această alegere a stârnit în sufletele noastre dascălești trudite, o revelație sufletească, căci a fost ales un fiu de învățător.

Cu supunere filască Vă rugăm a lua la cunoștință, că învățătorii din circumscripția Hălmagiu și subrevizorul lor se consideră de azi mobilizați sub comanda Arhieriei Voastre în lupta grea ce o duceți contra sectelor, cari ca un parazit s'au pus pe unele mlădițe ale vigurosului nostru neam românesc”.

Prea Sf. Sa, — vădit impresionat, — mulțumește corpului învățătoresc pentru omagiile de profundă venerațiune, dragoste și recunoștință și cu multă bucurie și plăcere la la cunoștință declarația, că vor să colaboreze cu Biserica pentru ridicarea Neamului și consolidarea poporului românesc. Promite, că și Biserica va căuta să colaboreze cu școala cu atât mai vărtos, că aceasta este și tradiția trecutului.

De față au fost următorii învățători: Aurel Petrișor, N. Arghirescu, Pompiliu Sirban, I. Petrescu, I. Irimie, Răzvan N. Adrian Popoviciu, N. Onețiu, V. Cătană, N. Maghiaru, Cornel Balta, Tiberiu Sirban, D. Mizeș, N. Cristea, și învățătoarele Valeria Țircuș și Georgina Cătană.

De aici am interes la părintele protopop, care a dat o cină în onoarea Prea Sf. Sale; iar corul bisericesc, sub conducerea părintelui protopop, a dat o serenadă. Acest cor, în timpul scurt dela înființarea lui, a făcut frumoase progrese.

Sâmbătă dimineața în 23 Iunie a. c. s'au început vizitațiile canonice, începând cu parohia Mermești, o comună cu 306 suflete locuită între dealuri de o rară frumusețe. O distanță de 6 Km. am făcut cu trăsura într'o oră și jumătate ocolind dealurile. A fost o grea călătorie și variată, pentru că mergeam când cu trăsura, când pe jos de teamă să nu fim răsturnați.

În hotarul Mermeștilor ne-au ieșit întru întâmpinare

un convoi de călăreți. Au fost bineveniți, pentru că nu eram siguri care este drumul adevărat și cel mai bun. Ne-au însoțit în această vizită, domnii Dr Nicula, avocat, Aurel Sirban avocat, Iosif Târziu subrevizor, Borza când. de preoțe, care făcea și pe cântărețul.

După multe greutăți, în sfârșit ajungem la biserica din Mermești unde ne aștepta poporul în frunte cu preotul Ioan Sirban din Mermești și preotul Trăian Sirban din Leasa.

S'a oficiat un serviciu religios, cântându-se Doxologia cea mare. A urmat raportul preotului despre situația grea a parohiei din cauza sărăciei poporului.

Prea Sf. Sa a ținut o frumoasă predică despre îngrijirea sufletului, care este cea mai mare bogăție a omului. După încheierea serviciului religios s'au împărțit broșuri din Biblioteca creștinului ortodox, iar Prea Sf. Sa și suita s'au iscălit pe o pagină în Sf. evanghelle.

La întoarcere, convoiul de călăreți ne-au petrecut până la hotarul comunei Mermești.

Masa am luat-o la părintele protopop în Hălmagiu.

După masă am trecut la parohia din comuna Țermure, o parohie mică numărând numai 411 suflete, respirați între dealuri cu o populație săracă. Biserica e așezată pe un deal de 65—70 m. înălțime. Urcarea acestui deal până la biserică a fost egală cu o bale de aburi. Populația din aceste părți urcă dealurile foarte ușor.

Serviciul religios s'a oficiat în liber înaintea sf. biserici, pentru că biserica a fost neîncăpătoare pentru mulțimea poporului. Și aici ne-au însoțit Petru Sârbu notar public, Aurel Sirban avocat, Iosif Târziu subrevizor școlar și cand. de preoțe Borza.

Dacă preotul Victor Giurgiu a prezentat raportul despre situația parohiei, Prea Sf. Sa a ținut o instructivă predică despre datoria creștinului de a se pregăti pentru fericirea vieții veșnice.

După încheierea serviciului religios și împărțirea broșurilor, Prea Sf. Sa s'a întreținut cu poporul interesându-se de viața lui.

Dela Țermure am trecut la parohia din comuna Leasa, care numără 644 suflete. Până aici am avut un drum foarte greu. Mai de multe ori a trebuit să mergem pe jos, fiindcă eram amenințați să fim răsturnați din trăsura. Vizitiul stătea nemșcat și tot mereu ne spunea să nu ne temem că frânele callor sunt în mâinile lui. O fi având și el dreptate, dar realitatea ne-a făcut să scoborâm din trăsura, când eram amenințați cu răsturnarea.

După multe scuturături, am ajuns în sfârșit în comuna Leasa. În hotarul comunei ne-au ieșit întru întâmpinare un convoi de călăreți, cari ne-au petrecut până la biserică, unde aștepta poporul în frunte cu preotul locului Trăian Sirban și preotul Ioan Sirban din Mermești. Și aici biserica e situată pe un deal,

Prea Sf. Sa, înconjurat de soborul preoților, ofi-clază un serviciu religios. Preotul Traian Sirban prezintă un frumos raport despre situația parohiei, despre greutățile cu care trebuie să se lupte asigurând pe Prea Sf. Sa, că precum în trecut așa și în viitor va căuta să-și facă datoria și să-și împlinească chemarea cu cea mai mare conștiințiozitate.

Prea Sf. Sa ține o puternică predică despre puterea credinței, îndemnând poporul să zidească o nouă biserică, fiind cea veche deteriorată. Părerea mea este, că în regiuni deluroase, mai trainice și mai eterne sunt bisericile de lemn, care nici nu sunt așa de costisitoare, ca cele zidite din piatră. Avem în părțile aceste biserici de lemn cu o vechime de 150 ani.

Mulțumește preotul Traian Sirban pentru frumosul raport și pentru zelul său apostolesc.

După încheierea serviciului religios și împărțirea broșurilor, Prea Sf. Sa se întreține cu poporul.

Seara la ora 9 am întors la Hălmagiu; bucuroși că am putut străbate drumurile fără nici un incident.

La cină am fost oaspeții dl. avocat Dr. Mihal Nicola.

(Va urma).

Inchinare.

Prea Sfințite mult iubit
Eu merem V'am urmărit
Și cu inima curată
V' am ascultat zua toată.
Și cu lacrimi am udat
Locul unde Ați cuvântat
Ca să fie mărturie
Că Biserica e vie
Ca o solle de sus
Trimisă clar de Iisus
Cuvântul Său să-L vestiți
Și pre El să-L preamăriți.
Ați venit cu pas grăbit
In Bănatul nost iubit
Și eu mult m'am bucurat
De vestea ce-am căpătat
Vântul cel răcoritor
Al Evangheliel vestitor
Bucură-te acum Stăpâne
Căci satul fiământzi de „Pâne”
Și pe toți cei însetați
Din „Izvor” îl adăpați.

Ioan Lugojan
creștin din Budinț.

Mulțumită.

Prefectura județului Arad, a binevoit a vota un ajutor de 50 mii Lei, pentru pictarea sf. noastre Biserici din Șebîș. Aceasta sumă onorabilă, a fost adușă și predată în persoană de Dl Prefect Dr I. Groza, epitropiei parohiale în Duminica din 17 Iunie a. c.

Pentru aceasta mare binefacere — precum și pentru cele multe din trecut făcute cu ocaziunea prasniceilor — Biserica ort. rom. din Șebîș și pe aceasta cale ține să adreseze creștinești mulțumiri marelui său binefăcător: Dlul Dr Ioan Groza Prefectul J. Arad, apoi Dlul avocat Leontin Ciurba membru în comisiunea interimară județeană, ambii sînt credincioși și devotați ai bisericii din Șebîș.

Avem cunoștință că din inițiativa Dlul Prefect Dr I. Groza, s'a mai votat din partea județului, sume considerabile și altor Biserici din județ și caselor culturale, fapt care denotă marimozitatea, simțul de jertfă și dorul de întărire a religiozității și a culturii în poporul românesc, calități care caracterizează personalitatea Dlul Prefect.

Aceste fapte vor rămânea de mărturie pentru viitor, că bunul Dumnezeu ne-a rânduit în timpuri grele oameni mari.

În numele consiliului parohial ort. rom. din Șebîș.
Șebîș la 17 Iunie 1934.

Ioan Bogdan
paroh.

Mulțumită.

Subsemnatul în numele parohiei din com. Ignești, aduc cele mai profunde mulțumiri D-lui Dr. Ioan Groza Prefectul Jud. Arad care a binevoit prea grațios să ordonațeze suma de 5000 Lei adică „Cinci Mii Lei” drept ajutor pentru Sfânta bis. ort. rom. din comuna noastră. Parohia noastră rămâne D-Sale pururea recunoscătoare pentru darul generos, rugându-ne Atotputernicului Dumnezeu să-i răsplătească din darurile sale cerești și să-i dăruiască deplină sănătate și fericire.

Ignești la 4 Iulie 1934.

Gheorghe Popovici
preot.

INFORMAȚIUNI.

Înaltă decorație. M. S. Regele nostru Carol al II-lea, apreciind activitatea multilaterală pe terenul public a P. S. Sale Episcopul nostru Grigorie, a conferit P. S. Sale decorația: *Meritul Cultural*, în gradul de Cavaler cl. I. pentru Biserică.

P. S. Sa Episcopul nostru la Carlsbad. Obosit de munca titanică, — distrugătoare de sănătate și nervi, — desvoltată de P. S. Sa Episcopul nostru, pentru progresul Bisericii românești și în interesul preoțimii și poporului nostru, cu data de 1 Iulie a. c., a plecat la băile din Carlsbad.

Cețiți și răspândiți:

»Biserica și Școala»

P. S. Sa se va înapoi la Arad, la finea lunii Iulie, când va hirotoni mai mulți candidați de preoți. Iar în luna August, va merge să se recreze la aier de munte în țară la noi.

Revenit din Rusia după 18 ani. În 14 Iunie a. c. a sosit acasă din iadul bolșevic, după o viață de 18 ani, prizonierul de războiu Ioan Dubaș, din Crocna, jud. Arad. Ioan Dubaș a căzut prizonier la ruși în 1916 în luptele dela Ternopol, frontul Galitiei.

Despre viața din Rusia bolșevică vorbește lucruri îngrozitoare. Acolo lumea piere de foame, căci cu hrana minimă ce-o primesc oamenii dela bolșevici, nu pot trăi. Deci pier cu zile pe stradă și pe marginea drumurilor. Când sunt într'o comună 10-12 morți, sunt ridicați și îngropați într'o groapă comună, fără scleriu și fără nici o rugăciune.

Toți conducătorii din Rusia sunt evrei, cari pângăresc religia creștină.

Licitație minuendă.

Pe baza Devizului, aprobat de Ven. Consiliu Eparhial prin rezoluțiunea sa No. 4421 | 1934, pentru edificarea din nou a sf. biserici din Chisindia se publică licitațiune cu oferte închise, pe ziua de Luni 16 Iulie a. c. orele 11 a. m. în sala școlii confesionale din Chisindia.

Condițiunile:

1. Prețul de excludere 492.000 Lei.
2. Licitanții odată cu înaintarea ofertului vor depune vadiu de 5%, din prețul de sus ori în bani gata, ori în hârtii de valoare de stat.
3. Licitantul cărui l-se vor încredința lucrările, va suporta spesele devizului, după suma de lucrare, ce o va întreprinde.
4. Planul și devizul se pot consulta zilnic în biroul oficiului protopopesc din Buteni.
5. Consiliul parohial își rezervă dreptul, să dea lucrările acelu reflectant, care oferă mai multă garanță în toate privințele, fără considerare la rezultatul licitațiunii.
6. Vadiul de 5%, se va restitui, numai după colaudarea lucrărilor.

Reflectanții nu pot pretinde spese de deplasare. Buteni, la 2 Iulie 1934.

Ștefan R. Lungu.
protopop.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei Tomești cu filia Strâmba care de prezent este administrată de adm. pâr. Toma N. Florea, cu provocare la rezoluțiunea Ven. Cons. Eparh. Nr. 3848/1934 se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela aparițiunea în „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Birul legal.
 2. Stolele legale.
 3. Intregirea de salar dela Stat.
- Parohia este de cl. III. (treia)

Casă parohială nu este. De locuință în parohie se va îngriji alesul paroh. Cel ales va avea să achite toate impozitele după beneficiul său în parohie, să predice regulat și să catehizeze elevii dela școala primară din Tomești.

Recurenții în termenul concursului își vor înainta oficiului protopopesc din Hălmașu cererile, adresate consiliului parohial din Tomești-Strâmba; apoi ținând seamă de prevederile §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în bisericile din parohie și filiale spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Tomești la 31 Mai 1934.

Pr. (ss) Toma N. Florea (ss) Iosif Oncu.
preș. cons. par. notarul cons. par.
în înțelegere cu; (ss) Ștefan Bogdan, protopop.
2—3

În baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial ort. rom. din Arad, Nr. 4240/1934 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima aparițiune în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul Cornel Ursușiu din parohia de clasa I. (primă) Șepreuș.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Sesia parohială de 32 jug. pământ arător,
 2. Stolele legale,
 3. Birul legal luat în concurs din oficiu.
 4. Câneștițe 400 st. p.
 5. Intravilan 400 atp.
 6. Dreptul de pășune după pământ,
- De locuință se va îngriji alesul.

Alesul va servi și va predica regulat la rândul său. Va catehiza la școlile primare din loc, la clasele pentru cari va fi designat. Va plăti impozitele după beneficiul său din parohie.

Reflectanții se vor prezenta în timpul concursului în vre-o Duminică sau sârbătoare spre a se face cunoscuți în cele rituale și oratorie, având avizul prealabil al protopopului tractual.

Cererile de concurs se vor adresa Consiliului parohial din Șepreuș, și se vor înainta oficiului protopopesc ort. rom. din Ineu.

Consiliul parohial ort. rom. din Șepreuș în înțelegere cu Mihai Cosma protopop. 1—3